

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1a
2513 AA 's-Gravenhage

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
Telefoon (070) 333 44 44
Fax (070) 333 40 33
www.szw.nl

Contactpersoon
Doorkiesnummer
E-mail

Ons kenmerk   PROJECTPOND/05/4738
4
Datum   1 juli 2005

Onderwerp   Ondernemerschap

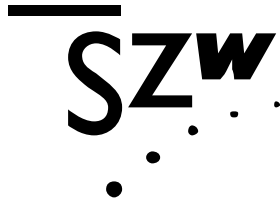
Hierbij informeer ik u mede namens de staatssecretaris van EZ over de ontwikkeling en voortgang van het beleid aangaande ondernemerschap en starten vanuit een uitkering in het bijzonder. De aanleiding voor deze brief is gelegen in toezeggingen tijdens algemene overleggen over arbeidsmarktbeleid¹ en bij de beantwoording van Kamervragen (Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 961 aanhangsel).

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

(H.A.L. van Hoof)

---

¹ O.a. het AO arbeidsmarkt van 26 januari en 14 juni jl. en het AO reïntegratiebeleid van 19 april jl.

Ons kenmerk

Datum

Inleiding

Op verschillende momenten heb ik u toegezegd u te informeren over de ontwikkeling en voortgang in het beleid aangaande ondernemerschap en starten vanuit een uitkering in het bijzonder. In deze brief zal ik ingaan op een aantal algemene ontwikkelingen en zal ik u de projectgroep Stimulering Ondernemerschap nader voorstellen. Vervolgens zal ik stilstaan bij de mogelijkheden van het starten vanuit een uitkering en de denkrichting die de projectgroep Stimulering Ondernemerschap hierover ontwikkelt.

Algemeen

Ondernemerschap is van belang voor onze economie. Nieuwe bedrijven dragen zowel bij aan economische dynamiek als aan productiviteit. Er zit ook een belangrijke werkgelegenheidscomponent aan ondernemen. In 2003 kwamen 113.000 banen tot stand via de oprichting van nieuwe bedrijven. De helft betrof de oprichting van dochterondernemingen door concerns. Het aantal banen gegenereerd door starters bedroeg 58.600.² Ondernemen biedt dus goede kansen voor zowel economie als de (dynamiek op de) arbeidsmarkt. Nederland ziet dan ook graag meer succesvolle ondernemers.

Ondernemen kan bijdragen aan de arbeidsparticipatie. Of, zoals Stichting Maatschappij en Onderneming het omschrijft in haar meest recente publicatie; *'Meer ondernemerschap is niet alleen wenselijk, maar ook onvermijdelijk, bijvoorbeeld als gevolg van stijgende werkloosheid, verdere flexibilisering van de arbeidsmarkt en de versoering van de sociale zekerheid'*.³ Meer aandacht voor ondernemerschap als optie om actief te (blijven) participeren op de arbeidsmarkt past in de trend van individualisering, multiculturalisering, vergrijzing en het verschuiven van verantwoordelijkheden naar individuen zelf. Het vragen van meer verantwoordelijkheid van de burger leidt ertoe dat je die burger een ruim speelveld moet bieden. Ondernemerschap hoort daar als optie in thuis. Dit impliceert de noodzaak om in te spelen op de wensen en belemmeringen van mensen die zelfstandig ondernemer willen worden.

Het starten van een onderneming wordt door allerlei factoren beïnvloed. Het begint met een persoonlijke drijfveer om iets voor jezelf te beginnen. Maar er zijn ook omgevingsfactoren die ondernemerschap beïnvloeden. Zo lijkt de economische situatie in een land, de conjunctuur, invloed te hebben op het aantal starters. Daarnaast kunnen talloze andere factoren worden genoemd die iets te maken hebben met wat in het algemeen het ondernemingsklimaat wordt genoemd, zoals het functioneren van de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid, beschikbaarheid van kennis, regeldruk, bereikbaarheid, fiscale druk, beschikbaarheid van kapitaal enzovoorts.

---

² EIM

³ Wennekers, A.R.M., J. Meijaard, P.J.M. Vroonhof, N.S. Bosma, *Maatschappelijke urgentie van ondernemerschap*, SMO Den Haag, mei 2005.

Ons kenmerk

Datum

Met name de sociale zekerheid en de arbeidsmarkt staan in dit licht voor SZW centraal. Het thema ondernemerschap past binnen de nieuwe accenten die gelegd worden in het sociale zekerheidsbeleid met betrekking tot werk en inkomen.⁴ Ook het starten als ondernemer als één van de mogelijkheden om je eigen brood te verdienen, kan bijdragen aan het toekomstbestendig houden van onze verzorgingsstaat.

Projectgroep Stimulering ondernemerschap

Ondernemen is belangrijk. Daarom heb ik op 1 maart jl. de Projectgroep Stimulering Ondernemerschap binnen SZW opgericht. Deze projectgroep zal gedurende een jaar (tot 1 april 2006) acties in gang zetten om binnen de invloedssfeer van SZW bij te dragen aan meer werk door ondernemerschap. Hierbij wordt samengewerkt met EZ en OCW. De doelstelling is tweeledig: ten eerste meer mensen aan het werk als ondernemer. Voor kansrijke groepen kan dit door belemmeringen weg te nemen. Dit kan liggen in de sfeer van wet- en regelgeving of de uitvoering, maar evengoed kan het met cultuur en imago te maken hebben. De tweede doelstelling is dan ook om een impuls te geven aan de denkcultuur. Zowel in beleid als uitvoering denken we nog teveel in termen van werkgever, werknemer en de baan. Veel genoemd wordt dat het traject naar een baan korter en goedkoper is dan een traject naar ondernemerschap. Ondernemers dragen echter op vele terreinen bij aan een gezonde economie. Ondernemen is daarom evengoed een optie als een baan in loondienst. Zo ontstaan gelijke kansen voor verschillende vormen van werken en wordt recht gedaan aan de verschillende competenties en drijfveren van mensen.

Het kunnen kiezen voor ondernemerschap past in het nemen van eigen verantwoordelijkheid voor participatie op de arbeidsmarkt. Om die keus te vergemakkelijken moet ondernemerschap als optie actief in de circulatiefunctie van het sociale zekerheidsstelsel worden betrokken. Daarbij moet rekening worden gehouden met de mate waarin risico's door het individu kunnen worden gedragen en beïnvloed. De overheid hoeft deze risico's niet automatisch voor zijn rekening te nemen.

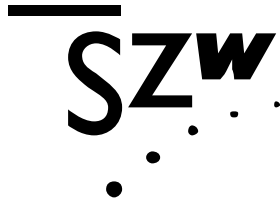
De projectgroep heeft knelpunten, kansen en oplossingsrichtingen voor het stimuleren van ondernemerschap geïnventariseerd. Hieruit vloeien acties voort die zowel op de korte als de (middel)lange termijn zullen worden ingezet. Deze zijn *aanvullend* op het EZ en OCW-beleid aangaande ondernemerschap. Met deze brief wil ik u op de hoogte stellen van de eerste resultaten. De projectgroep is daarnaast nog bezig met punten die meer analyse en onderzoek vergen.

Imago, cultuur en beeldvorming

Bekend is dat de cultuur rondom ondernemerschap in Nederland te wensen overlaat. Hieraan wordt op verschillende manieren al gewerkt, zoals bijvoorbeeld de belangrijke stappen die de

---

⁴ Nieuwe accenten op het terrein van werk en inkomen, Tweede Kamer, vergaderjaar 2004-2005, 29 804, nr. 1

Ons kenmerk

Datum

staatssecretarissen van OCW en EZ hebben gezet door ondernemerschap meer in het onderwijs te brengen. Ook op het SZW terrein moet meer aandacht komen voor ondernemerschap als mogelijkheid om op de arbeidsmarkt te participeren. De acties op korte termijn zien voor een deel op aandacht en beeldvorming, zowel vanuit het departement als in de uitvoering. Daarnaast wordt een quick scan uitgevoerd die ingaat op de beeldvorming bij de verschillende uitvoeringsinstellingen en gemeenten over ondernemerschap en vindt een nulmeting plaats van het aantal gestarte ondernemers en het aantal potentiële starters vanuit een uitkering. De resultaten van deze onderzoeken worden deze zomer opgeleverd. Ik zal de Kamer rapporteren over de uitkomsten. Aan de hand hiervan wordt bekeken welke (nieuwe) acties ondernomen kunnen worden.

Informatievoorziening

Eén van de knelpunten die de projectgroep heeft geïnventariseerd blijkt de kennis en informatie te zijn over de mogelijkheden om te starten, met name vanuit de uitkering. Het bieden van informatie over het starten van een eigen bedrijf is van groot belang in de beginfase. Goede voorlichting over wat ondernemen inhoudt zal de meeste personen die niet geschikt zijn voor ondernemerschap ook tegenhouden. Ook de expertise van beleidsmakers, klantmanagers en consultants is een punt van aandacht. Het gaat dan bijvoorbeeld om het (h)erkennen van competenties en wat de klant drijft, maar ook om het informeren en voorlichten van de klant. SZW voert momenteel verkennende gesprekken met CWI en UWV over de mogelijkheden. Gedacht kan hierbij worden aan het informeren over de mogelijkheden van ondernemen op de internetsites van de diverse instellingen. Verder zal de projectgroep op korte termijn een bijeenkomst voor gemeenten organiseren waarin de mogelijkheid die het starten van een onderneming als uitstrooinstrument biedt zal worden benadrukt en goede initiatieven om starters op weg te helpen onder de aandacht worden gebracht. Bezien wordt of een aantal van deze (regionale c.q. lokale) initiatieven een vervolg kunnen krijgen op landelijk niveau.

Er zijn vele organisaties actief bij het geven van informatie en advies aan ondernemers. De ondernemer weet echter niet altijd waar hij met zijn vragen terecht kan en ook werkt de doorverwijzing nog niet optimaal. De komende jaren wordt dan ook gewerkt aan het verminderen van loketten en aan het verbeteren van de toegankelijkheid en doorverwijzing. In mei jl. zijn SenterNovem, EVD en Octrooicentrum Nederland al gestart met een gezamenlijke landelijke frontoffice. Nog in 2005 sluit ook Syntens daarbij aan. Bovendien komt in elke regio één loket: het 'ondernemersplein'. Daarin werken in ieder geval de Kamers van Koophandel en Syntens samen. Bij het 'ondernemersplein' kan de ondernemer terecht met al zijn vragen over (internationaal) ondernemen en innovatie.⁵ Het 'bedrijvenloket' op de website de Kamer van Koophandel, Belastingdienst en EZ wordt momenteel uitgebouwd tot 'het' loket

---

⁵ Uit: 'Sterke basis voor topprestaties; Vernieuwde EZ -instrumenten voor ondernemers'

Ons kenmerk

Datum

van de (rijks)overheid, waar ook het ministerie van SZW op wordt aangesloten. Ondernemerschap en alles wat daarbij komt kijken, krijgt hier een prominente plaats.

Op korte termijn zal ik dus vooral mijn aandacht richten op:

- het verbeteren van het imago van starten als optie om uit de uitkering te komen, met name bij uitvoerders en beleidsmakers
- het toegankelijker maken van informatie voor starters
- het in kaart brengen van aantallen starters en de motieven om wel of niet te starten, zodat ik voor de langere termijn nieuw beleid op dit punt kan initiëren
- goede initiatieven op regionaal c.q lokaal niveau

Starten vanuit een uitkering

In periodes met een verslechterde conjunctuur duurt het voor (kansrijke) werklozen langer om terug te keren in het arbeidsproces. Starten als zelfstandig ondernemer vanuit de WW kan dan een goede optie zijn om aan het werk te gaan of te blijven. Zodra een WW-gerechtigde start verliest hij zijn WW-recht (tenzij hij binnen anderhalf jaar volledig stopt met zijn bedrijf, dan herleven zijn oude WW-rechten). Het inkomensrisico bij het opbouwen van een eigen bedrijf wordt door deze groep, met name door ouderen, daardoor als groot ervaren. Juist deze groep heeft vanwege hun werkervaring en netwerk goede kansen om (ook) te slagen als ondernemer.

In de huidige situatie kan degene die vanuit de WW als zelfstandige wil starten, een oriëntatieperiode krijgen van 3 maanden voorafgaande aan de start van de werkzaamheden als zelfstandige. Deze periode kan indien nodig na een gemotiveerd verzoek worden verlengd. In deze periode blijft de WW-uitkering doorlopen en worden de oriënterende activiteiten op één lijn gesteld met sollicitatie-activiteiten.⁶ Tijdens de oriëntatieperiode is het momenteel niet toegestaan om aan acquisitie te doen, omdat dit gelijkgesteld wordt aan productieve werkzaamheden. Daarmee verliest betrokkene zijn uitkering. Uit de praktijk is gebleken dat het verkrijgen van een orderportefeuille een belangrijke factor is bij de afweging wel of niet de stap naar zelfstandig ondernemerschap te maken. Hierdoor is het voor de startende zelfstandige moeilijk een inschatting te maken van de levensvatbaarheid van zijn bedrijf. Tevens wordt de oriëntatieperiode onmiddellijk beëindigd zodra binnen de 3 maanden (deeltijd)werk wordt opgepakt. Dan geldt voor de resterende uren weer sollicitatieplicht. Dit wordt als belemmerend ervaren, de persoon in kwestie is immers zijn bedrijf aan het opbouwen.

Op deze punten zal ik actie ondernemen. Ik zal voorstellen doen de wet zodanig aan te passen dat tijdens de oriëntatieperiode van 3 maanden acquisitie wordt toegestaan. Daarnaast wil ik het mogelijk maken dat gedurende een korte periode de start als zelfstandige op één lijn

---

⁶ Zie het Besluit oriëntatieperiode en de WW (Strt. 1998, 84).

Ons kenmerk

Datum

gesteld wordt met sollicitatie-activiteiten. Dat wil zeggen dat als er gedurende deze periode naast de deeltijdbedrijfsactiviteiten recht op een WW-uitkering bestaat, er voor die uren geen beschikbaarheid op de arbeidsmarkt wordt verondersteld. Hiermee wordt bevorderd dat de betrokkene zich gedurende deze korte periode volledig kan richten op het uitbouwen van zijn bedrijfsactiviteiten met de bedoeling geheel uit de uitkering te geraken. De Tweede Kamer heeft tijdens een Algemeen Overleg over reïntegratie op 26 januari jl. de wens geuit om de oriëntatieperiode te verlengen. Zoals gemeld is dit op individuele basis reeds mogelijk.

Daarnaast ben ik voornemens om de positie van WW-ers ten aanzien van het starten verder te verbeteren, bijvoorbeeld door na afloop van de oriëntatieperiode een korte afbouwperiode in de WW te creëren, waardoor de ondernemer in kwestie de tijd tussen het opstarten van zijn bedrijf en de eerste inkomsten beter kan overbruggen. Hierbij zou inkomstenverrekening op zijn plaats zijn. Ook ben ik de mogelijkheden voor oudere starters vanuit de WW aan het bekijken.⁷ Als randvoorwaarde geldt dat oneerlijke concurrentie en oneigenlijk gebruik niet in de hand gewerkt worden. In het najaar zal ik de Kamer hier nader over informeren.

Gezocht wordt naar wegen om uitkeringsgerechtigden in fase 1 die willen starten als ondernemer reeds binnen de eerste periode van zes maanden begeleiding te bieden. Voorwaarde is daarbij dat het starten van een eigen bedrijf door uitvoeringsinstantie als een realistische mogelijkheid wordt ingeschat. Met/tussen ketenpartners zullen hierover op korte termijn afspraken worden gemaakt.

Bovenstaande voorstellen leiden ertoe dat:

- de WW-gerechtigde tijdens de oriëntatieperiode meer ruimte krijgt om zich volledig te richten op de vraag of het starten als ondernemer een haalbare optie is
- ik met nadere voorstellen zal komen om de positie van de WW-gerechtigde ten aanzien van het starten verder te verbeteren, waarbij ik extra aandacht zal schenken aan de positie van de oudere
- met de uitvoeringsinstanties afspraken worden gemaakt om de begeleiding van starters sneller op te pakken.

Starterskrediet

In overleg met de betrokken uitvoeringsinstellingen zal nader worden onderzocht in hoeverre één starterskredietregeling op de beste wijze gestalte zou kunnen krijgen. Dit heeft er toe geleid dat in de periode 2004/2005 door diverse gemeenten en UWV een aantal pilots is opgestart waarin is nagegaan of gemeenschappelijke uitvoering van het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen en het Besluit starterskrediet arbeidsgehandicapten op het punt van de kredietverstrekking mogelijk is. Beide regelingen stellen echter verschillende

---

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2003-2004, 27 046, nr.7 ('Motie Bussemaker')

Ons kenmerk

Datum

eisen aan de levensvatbaarheid (verdiencapaciteit) van het bedrijf waardoor het in elkaar opgaan van beide regelingen niet de meest logische oplossing lijkt. Voor bijstandsgerechtigden geldt de eis dat de inkomsten uit het bedrijf minimaal gelijk zijn aan het van toepassing zijnde bijstandsniveau. Voor de WAO is er een koppeling met de resterende verdiencapaciteit. Bezien wordt thans of in plaats van de huidige kredietfaciliteiten een nieuwe kredietfaciliteit kan worden gecreëerd waarop door uitkeringsgerechtigden een beroep kan worden gedaan. In het najaar zal ik de Kamer over deze nieuwe kredietfaciliteit informeren.

Middellange termijn

Er is een onderzoek uitgezet naar de redenen waarom mensen die in principe graag willen ondernemen deze stap toch niet zetten. Ik wil een zo breed mogelijk beeld krijgen over de motiverende en demotiverende aspecten die deze keuze beïnvloeden. Daartoe zal ik nader op zoek gaan naar mogelijkheden om disincents weg te nemen dan wel te verminderen en naar mogelijkheden om de transitie richting ondernemerschap te faciliteren. Hierbij zullen ook aspecten als verzekeringsmogelijkheden voor zelfstandigen en het inzetten van tegoeden c.q. vergoedingen als mogelijkheid van het starten van een eigen bedrijf worden onderzocht. Over deze thema's zal de projectgroep in de laatste fase van het project rapporteren.